

แต่งงานไม่จดทะเบียน

ชายหญิงสมัยนี้ มีหลายคู่ที่แต่งงานแล้วแต่ไม่ยอมจดทะเบียนสมรสกัน ส่วนมากมักจะเป็นคนมีฐานะดี ส่วนคนทั่วไปมักจะจดทะเบียนกันทั้งนั้น

คนที่ไม่จดทะเบียนสมรสนั้นอาจจะคิดว่าอยู่กันไปก่อน ถ้าดีก็อยู่กันนาน ถ้าไม่ดีก็เลิกกัน ต่างคนต่างแยกย้ายกันไปตามทางของตน ไม่ต้องฟ้องหย่าให้อายคนอื่น

อย่างไรก็ตาม การแต่งงานที่ไม่จดทะเบียนนั้น กฎหมายถือว่าไม่ใช่การสมรส โดยชอบด้วยกฎหมาย คือ ไม่ใช่การสมรสตามกฎหมาย แม้ว่าจะเป็นัวเมียกันจริง ๆ ก็ไม่ใช่สามีภริยากันตามกฎหมาย

การไม่ใช่สามีภริยาตามกฎหมายนั้น มีผลต่อชีวิตที่อยู่ร่วมกันหลายอย่าง เป็นต้นว่า

(๑) ทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกันก็ถือว่าผู้เมียเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกัน เวลาเลิกกันก็แบ่งกันคนละครึ่ง เช่น อยู่กัน ๑๐ ปี มีเงินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เวลาเลิกกันก็แบ่งกันคนละ ๒๕๐,๐๐๐ บาท

(๒) ไม่ถือว่าเป็นทายาทของเจ้ามรดก เพราะสามีภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายนั้นเป็นทายาทของกันและกัน มีสิทธิได้รับมรดกของอีกฝ่ายหนึ่งเมื่อตายไป

อย่างไรก็ดี มีวิธีแก้คือ ต่างฝ่ายต่างก็ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินของตนเองให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ แล้วแต่ว่าอยากยกให้เท่าไรก็ได้

(๓) เรื่องบุตร

ผู้เมียที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส บุตรที่เกิดมาถือว่าเป็นบุตรของหญิง แต่ไม่ใช่บุตรของชาย ถ้าชายต้องการจะให้เป็นผู้บุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย จะต้องจดทะเบียนรับรองเด็กเป็นผู้บุตร เด็กก็จะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย มีสิทธิเป็นทายาทโดยธรรมของบิดาทุกอย่าง หรือบิดามีพฤติการณ์ที่แสดงว่ารับรองเป็นผู้บุตร เช่น แจ้งเกิดในสูติบัตรว่าเป็นบิดาเด็ก ให้เด็กใช้นามสกุลของตน อุปการะเลี้ยงดูเลี้ยงบุตร เด็กนั้นก็ถือว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดา

(๔) คดีอาญา

ถ้าจดทะเบียนสมรสกัน คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เสียหายทางคดีอาญา ดำเนินคดีอาญาแทนอีกฝ่ายได้ ถ้าไม่ได้จดทะเบียนสมรส ไม่เป็นผู้เสียหายแทนกันได้ เพราะไม่ใช่สามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๕) ไม่มีสิทธิต่าง ๆ ในฐานะคู่สมรสตามกฎหมาย

เช่น ไม่มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ ตกทอด เพราะไม่ใช่สามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย

สรุปได้ว่า การจดทะเบียนสมรสกันต่างก็มีข้อดีกันคนละอย่าง หากไม่จดทะเบียนสมรสกันก็สบายดี เลิกกันก็แยกทางแยกย้าย ไม่ต้องฟ้องหย่าขึ้นโรงขึ้นศาล แต่ไม่มีสิทธิในฐานะคู่สมรสโดยชอบตามกฎหมาย หากจดทะเบียนสมรสกันก็มีสิทธิหลายอย่าง แต่เลิกกันก็ยากหน่อย จะมีไหมก็ยาก

สุดท้ายนี้ อะไรก็ไม่สำคัญเท่ากับความรักความเข้าใจที่มีต่อกันหรอกครับ ทะเบียนสมรสก็เป็นเพียงแค่กระดาษใบหนึ่ง
